

Rema 1000 Norge AS
Pb. 6428 Etterstad
0661 OSLO
E-post: frederik.jahr@rema.no

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ove Midtbø, 5764 3176

Avslag på søknad om søndagsåpent i forbindelse med korona-viruset - Rema 1000

Vi viser til søknad fra dere 13.03.2020 om midlertidig adgang til å holde søndagsåpent i deres dagligvarebutikker i forbindelse med koronaviruset. Vi viser også til etterfølgende henvendelser pr telefon og e-post fra Rema 1000 region Vest v/Arild Remme.

Vedtak

Fylkesmannen avslår søknaden om midlertidig dispensasjon fra lov om helligdager og helligdagsfred (helligdagsfredloven) for å kunne holde søndagsåpent i forbindelse med korona-viruset.

Sakens bakgrunn

Dere har i brev 13.03.2020 søkt om midlertidig adgang til å holde søndagsåpent i alle deres dagligvarebutikker i forbindelse med korona-viruset. Søknaden er sendt til alle landets fylkesmenn.

I begrunnelsen for søknaden blir det blant annet vist til at det har oppstått en markant økning i etterspørselen etter dagligvarer på grunn av korona-viruset (Covid-19), og at det er ventet at denne etterspørselen vil øke fremover.

Videre anføres at søndagsåpne dagligvarebutikker vil være i tråd myndighetenes anbefalinger om kontaktreduserende tiltak og med smittevernsformål, gitt at det vil spre handelen utover og føre til at færre mennesker er til stede samtidig i butikklokalene. Færre forbrukere samtidig i butikklokalet vil gi mindre nærkontakt mellom mennesker og dermed lavere smittefare og færre smittede og syke. I tillegg vil det å gi forbrukerne en ekstra handledag øke kapasiteten til å forsyne dem tilstrekkelig i en periode med sterkt økt etterspørsel. I denne sammenheng vises det også til dagens søndagsåpne butikker med begrenset areal hvor kundene står tett, og som medfører økt smittefare. Et unntak fra helligdagsfredlovens bestemmelser vil også gjøre det mulig å holde eksisterende søndagsåpne butikker åpne sammen med butikkens hovedlokale på søndager, hvilket vil gi hver enkelt forbruker i butikken større plass og bedre smittevern.

Vi har også mottatt etterfølgende henvendelser pr. telefon og e-post fra deres regionkontor i vest. Sist i e-post 17.03.2020 hvor det er lagt ved kopi av et vedtak fra Fylkesmannen i Rogaland

17.03.2020 hvor det fremgår at det er gitt midlertidig dispensasjon for å kunne holde søndagsåpent for alle deres dagligvarebutikker i Rogaland i en periode fremover. I den samme e-posten blir det også presisert at det er hovedbutikkene til deres eksisterende søndagsåpne butikker dere ønsker å holde søndagsåpne i region vest, og at dette gjelder Rema 1000 - butikkene på Kleppestø, Wergeland, Skjold, Fanatorget og Kuven på Os.

I forbindelse med søknaden fra dere om midlertidig søndagsåpent på grunn av korona-viruset, har Barne- og familiedepartementet gitt en uttalelse til søknaden i brev til alle landets fylkesmenn 18.03.2020. Brevet med departementets uttalelse er vedlagt dette vedtaket.

Rettslig grunnlag

Helligdagsfredloven § 5, jfr. § 2, har bestemmelser om åpningstider for salg fra faste utsalgssteder. Utsalgssteder skal etter § 5 første ledd, jfr. § 2 bokstav a, holde stengt på søndager.

Etter helligdagsfredloven § 5 syvende ledd kan Fylkesmannen gjøre unntak fra disse bestemmelsene når det foreligger «*særlige grunner*». I Ot.prp. nr. 11 (2002-2003) side 10, heter det blant annet:

«Formuleringa særlige grunner vil kunne omfatte ulike forhold, som også kan variere frå distrikt til distrikt. Større hendingar, som idrettsmeisterskap, jubileum, stemne, marknader og liknande, og som vedkjem heile eller store delar av ein kommune eller eit distrikt, vil kunne danne grunnlag for dispensasjon. Det same gjeld periodisk tilbakevendande hendingar, som anløp av turistskip og årlege fiskeri, og som har stor næringsmessig betydning for ein kommune eller eit distrikt. Det kan også givast dispensasjon for mindre arrangement som «handelens dag», eller markering av ei spesiell hending for ein utsalgsstad, som for eksempel 5-, 10- og 25-årsjubileum eller liknande. Slike arrangement bør likevel ikkje tillast på søn- og helgedagar....I vurderinga av om det skal givast dispensasjon må det gjerast ei heilskapsvurdering, der alle aktuelle interesser blir trekte inn også omsyn til arbeidstakarane ved utsalgsstadene.»

Videre er det uttalt at dispensasjoner skal være tidsavgrenset, og i praksis har departementet lagt føringer for en relativt restriktiv praksis for når det kan gis dispensasjon. Ved behandling av tidligere klagesaker, har departementet også lagt vekt på om det er en gjensidig forståelse mellom arbeidsgiver og ansatte om å holde søndagsåpent, og om saken er tatt opp med arbeidstakerorganisasjon.

Barne- og familiedepartementet har gitt en uttalelse til deres søknad om midlertidig dispensasjon i brev som er sendt til alle landets fylkesmenn 18.03.2020. Departementet har i sin uttalelse konkludert med at det for tiden ikke er grunnlag for å gjøre unntak fra helligdagsfredlovens bestemmelser om åpningstidsbegrensninger som følge av korona-viruset.

Fylkesmannens vurdering

Utgangspunktet er at det skal føres en restriktiv praksis for dispensasjon og tillatelse til søndagsåpne butikker.

Fylkesmannen kan bare gjøre unntak fra hovedregelen om at utsalgssteder skal holde stengt på søndager når det foreligger «*særlige grunner*», jf. helligdagsfredloven § 5 syvende ledd.

Som det blir vist til i uttalelsen fra Barne- og familiedepartementet har verken fylkesmannen eller departementet anledning til å gi generelle dispensasjoner. Dette innebærer at en søknad fra Rema 1000 i ett fylke ikke kan være grunnlag for å dispensere for alle dagligvarebutikker i fylket. Vi legger derfor til grunn at vi ikke kan gi en generell midlertidig dispensasjon som omsøkt for alle deres butikker som sorterer under Fylkesmannen i Vestland sitt myndighetsområde.

Vi har også gjort en konkret vurdering av om det er grunnlag for å gi en midlertidig dispensasjon for de eksisterende søndagsåpne butikkene som angitt i e-post fra Rema 1000 region Vest 17.03.2020, slik at disse kan holde hele sine lokaler åpne på søndager en periode fremover. Dette gjelder Rema 1000 – butikkene på Kleppestø, Wergeland, Skjold, Fanatorget og Kuven på Os.

Fylkesmannen kan ikke se at det er godtgjort å foreligge «*særlige grunner*» for å gi dispensasjon fra helligdagsfredloven for de aktuelle butikkene. I uttalelsen fra departementet blir det blant annet vist til at det på nåværende tidspunkt ikke er grunnlag for å hevde at det er en forsyningskrise i landet. De fleste innbyggere vil ha mulighet i løpet av ukens seks alminnelige handledager til å få tak i nok mat til å holde gjennom helgen. Departementet peker også på at de ønskede positive virkningene av søndagsåpne butikker som et smittebegrensningstiltak, må veies mot hensynet til blant annet ansattes hvile, renhold, rydding og etterfylling av varer. Fylkesmannen er også kjent med at Handel- og kontor i Norge er sterkt kritisk til å åpne for ytterligere dispensasjon for søndagsåpne butikker grunn av korona-viruset av hensyn til arbeidstakerne¹.

Fylkesmannen legger også vekt på at det finnes andre tiltak som i tilstrekkelig grad kan bidra til smittebegrensning, som for eksempel begrensninger i antall kunder som får adgang til butikkene samtidig, og hygienetiltak. I denne sammenhengen viser vi også til at det i går ble gitt nye nasjonale retningslinjer for dagligvarebransjen på grunn av den ekstraordinære situasjonen knyttet til korona-viruset².

Etter en samlet vurdering er vi kommet til at det ikke er grunnlag for å gi dispensasjon fra helligdagsfredloven som omsøkt som følge av korona-viruset.

Vedtaket kan påklages til Barne- og familiedepartementet innen tre uker fra mottagelsen av dette brevet. En eventuell klage skal sendes Fylkesmannen i Vestland.

Med hilsen

Anne Kristin Kayser Eitungjerde
seksjonsleder

Ove Midtbø
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Brev fra Barne- og familiedepartementet 18.03.2020

Kopi til:

Rema 1000 region Vest v/Atle Remme	Minde Allè 35	5068	BERGEN
HANDEL OG KONTOR I NORGE REGION VEST	Lars Hilles gate 19	5008	BERGEN

¹ Jf. brev fra Handel- og kontor i Norge til Helsedirektoratet 17.03.2020

² <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nye-nasjonale-retningslinjer-for-dagligvarebransjen/id2693870/>